

Бүгүн—производство бастыңарын сүбэ мунньаба ПЯТИЛЕТКА МАЯКТАРЫГАР ИТИИ ЭБЭРДЭ!

Бары бойдулар пролетарийдара, холбоһун!

САНА ОЛОХ

Х а н н а т
1981 сыл алатынны
15 күнүттөн тахсаар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 9 (6145)

1985 жыл. Тохсунньу 19 күнү
СУБУОТА

Сыаната
3 харчы.

ТОЛОРУ ӨЙӨӨНҮН

1985 сыл тохсунньу 16 күнүгэр Майа сэлмэннэтигэр РСФСР уон бириэс ыңгырыллаах Верховнай Советын быыбарыгар 973 №-дээх Приленскэйдээри быыбардыыр уокурук общественной тэрилтэлэрин уонна үлэ коллентивтарын представителлэрин умурунтаабы быыбар иннинээри сүбэ мунньаба буолла.

Сүбэ мунньабы кылгас киири тыллынан ПССУОС председателе В. И. Семин аста. Кини буолаары турар быыбардырга бөлөмөннө республика үрдүнэн өрө көтөрүлүү быыбардыыр-майгытыгар ымытылла-а бөлөһүтүр.

Бастааы тыаы «Якутзолото» холбоһук «Джуга-Золото» хайа-байытар комбинатын Нежданников-даары рудингын көмүһү ыгыыр фабрикатын рабтордига В. И. Прядько ылар. Кини фабрика кол-лектива бөлөтүн быыбар иннинээри мунньагар 973 №-дээх Приленскэйдээри быыбардыыр уокурукка

РСФСР Верховнай Советыгар депу-татакка кандидатынан ССКП обкомун иккис секретара таб. Марат Павло-вич Губкин турорбутун аһытан-нарар, депутакка кандидат биогра-фиятын билиһиннэрэр уонна кини кандидатуратын ойүүргэ этин кил-лэрэр.

Депутакка кандидаты ойбоон тыл эттилер: Уус-Алдан оройуоннаабы олову-дубаабы хааччыйыы управле-ниетин истэһиннэ Е. С. Борисова, Алдараа Бастаахтарга аэротран-спортнай предприятие биригэһиэр-дэрин советын председателе В. С. Кинженинов, Эрилик Эристин аа-тынан совхоз комсомольскай ком-

тетын секретара П. П. Петрова, Ам-ма оройуоннаабы промкомбинат хааччыйы сүбүөх партийнай тэри-тэтин секретара Г. Н. Анмосов, Алек-сеевскай оройуон «Сайдым» совхо-лун манньыксыта Д. П. Миронова, «Якутсельстрой» управление Нам-наабы ПНК-и кэжэһиге В. С. Га-врильев, ССКП Мана-Халлаадаары райкомун иккис секретара М. В. Мучин.

Быыбар иннинээри сүбэ мунньах РСФСР Верховнай Советын депута-тыгар кандидатынан туруоруллубут ССКП обкомун иккис секретара Губкин Марат Павлович кандидату-ратын ойүүр уонна 973 №-дээх Приленскэйдээри уокурукка бөлө-тировкалаарытар собуланын бэрэ-ригэр көрдөһөр туһунан уураабы биир санаанан ылына.

С. ПОПОВ.

САНА «МУГУДАЙ» СОВХОЗ

РСФСР Тыатын хайааһыстыбатын министри 1984 сыл ахтыныы 29 күнүгэр 846 №-дээх бирикээһинэн билиһини Карл Маркс аатынан совхоз Мугудайдаары уонна Бахсытаары отде-леннеларын базаларыгар оройуонга атыс ха-һааһыстыба—«Мугудай» совхоз тэрилиннэ.

Сана совхоз директорунан бу иннинэ Эрилик Эристин аатынан совхоз директорунан үлэлээ-бит Семен Иванович Сергеев бигэргэтилиннэ.

ЧУЛУУЛАРЫ ААТТЫЛЛАР

Оройуон общественной тэрилтэлэрэ, үлэ коллек-тивтара олохтоох Советтар депутаттарыгар кандидат-тарыннан бөлөлөрүн чулуу представителлэрин салгыы туруораллар.

ОРОЙУОННААБЫ СОВЕНКА

Быыбар иннинээри үлэһиттэр мунньахтарынан оро-йуоннаабы Совет депутаттарыгар кандидатынанан ту-руорулуунулар: 18 №-дээх уокурукка—Карл Маркс аатынан совхоз манньыксыта Анна Прокопьевна Дьячновская, 19 №-дээх уокурукка—«Мындаарайы» совхоз манньыксыта Анастасия Васильевна Савина, 20 №-дээх уокурукка—райсовет исполкомун предсе-дателян солбуйааччы Виталий Михайлович Неустров, 31 №-дээх уокурукка—Дириннөөри участкай балы-һа арааа Василиса Васильевна Михайлова, 35 №-дээх уокурукка—райсовет исполкомун ис дьыалааа отде-лын начальнига Иван Ильич Зерстов.

СЕЛЬСКОЕ СОВЕТТАРГА

Болугур сельскэй Советыгар «Юбилейнай» комсо-мольскай-ыччат ферма старшайа Снежана Николаевна Дыдаева, «Мындаарайы» совхоз бастын тракториһа Михаил Михайлович Дьячновский, Ыстык Кугда фер-матын старшайа Николай Иванович Босиков, 1984 сыл түмүгүн бастыыр үлэлээх коллектив аатын ыл-быт Амтатаары өргөн предпринимтны Мындаарайы бөлүөлөгүннөрү бородуукта маһаһынын продавеһа Зинаида Софроновна Хастаева, оройуонга бастыг үлэлээх Амта участкай балыһыатын сэлбэһиссэһа Евдония Кузьминична Тихонова туруорулуунулар.

РСФСР Верховнай Советын быыбарыгар 973 №-дээх Приленскэйдээри быыбардыыр уокурук бары быыбардааччыларыгар үлэһиттэр, общественной тэрилтэлэр представителлэрин быыбар иннинээри УОКУРУКТААБЫ СҮБЭ МУННЬАХТАРЫН ЫҢЫРЫЫТА

Табаарыстар!

РСФСР, Саха АССР Верховнай Советтарыгар уонна олохтоох Советтарга быыбардыр—биһиги дей-дубут олоһор бөдөн общественной-политическай событиэ. Уочараттаах быыбардырга бөлөмөннө со-ветскай норуот Коммунистическай партияны тула биир ыгыты ыга түсүүтүн, ССКП не уонна тас политикатын биир санаанан өйөөһүнүн быһымыт-гар-майгытыгар барар.

Союзнай уонна автономнай республикалар Вер-ховнай Советтарыгар, олохтоох Советтарга ааспыт быыбардыртан ыла ааспыт кэмгэ дейду, бүтүүн со-ветскай дьон олохторугар улахан уларыһылар та-рыстылар. Биһиги дейдубут норуот хайааһыстыбатын сайыннарымыга, дьон олоһун материалнай-культу-рай таһымын салгыы үрдэтүүгө иннинэ дьэки ула-хан хардыһы өтөрдө.

ССКП XXVI съезина, партия Кини Комитетин онтон кэллэһи Иденумнарын уураахтарын олоххо киллэрэн, Саха АССР үлэһиттэрэ республика экономическай, социальнай уонна культурнай өтүүһүн салгыы сай-дытымы, XI пятилетка 4 сылларынаабы уонна 1984 сыллаабы государственнай бы-лааннарын итэһинэ социалистическай абһэһэтэли-бэлэрин сүүрүн көрдөрүүлэрин толоруу ситиһилэр.

Алексеевскай, Амма, Мана-Халлаас, Нам, Томпо, Уус-Алдан, Уус-Маайа, Чурапчы оройуоннарын үлэ-һиттэрэ дейду Аска-үөлгэ программатын ситиһин-лээхтик олоххо киллэрэлэр.

Быыбарды быыбар хампаанньата ССКП XXVII съ-еһигэр активнайдык бөлөмөннө кэмтэр, Ада дейду сэрһитигэр Кылайы 40, стахановскай хамсааһын 50, Россияга 1905—1907 сыллардаары революция 80 сыллары туолууларын көрсө ымытылар.

Үлэһиттэр политическай уонна үлэһэ активностарын ССКП КК Политбюротун 1984 сыл сэттиннэ 15 күнүгэр мунньагар ССКП КК Генеральнай секре-

тара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Предсе-датель таб. К. У. Черненко этиһиттэн үөскээн тах-сар балаһыанньалар уонна түмүктэһиннэр көтөхтүүр.

Быыбар иннинээри хампаанньага кыттан турар 973 №-дээх Приленскэйдээри быыбардыыр уокурук-ка киирсэр оройуоннар үлэһиттэрэ үлэ өтөрүмүтүн халбаһа суол үрдэтүүгэ, ситиһиннэри чигэлүүгэ би-гэ быһаарыһылаахтар, 1985 сылы итиннэ XI пяти-летканы бүтүнүтүүн ситиһиннээхтик түмүктүүр иннинтэн эрэлээхтик старгырта дьулуһаллар. «Якутзолото» холбоһук «Джуга-Золото» хайа-байытар комбинатын Нежданников-даары рудингын рабчайдарын, инженернэй-технической үлэһиттэрин уонна сүлүүсүлээхтэрин коллективын быыбар инни-нээри мунньахтарынан 973 №-дээх Приленскэйдээри быыбардыыр уокурукка РСФСР Верховнай Советыгар депутатна кандидатынан ССКП Саха уобаластаары комитетин секретара Губкин Марат Павлович туру-руллубута.

Таб. Губкин Марат Павлович 1934 сыллаахха Саха АССР Ленскэй оройуонун Витим сэлмэннэтигэр, тө-рөөбүтэ. Омуугуан нуучча, 1961 сыллаахтан ССКП чилиннэ. Бөлөтүн үлэһэ биографиятын 1966 сыллаах-ха Саха сириннөрү геологоразведочнай управление Саха сирин сүүрүтүтүтүннэри экспедициятыгар са-балаабыта.

Манна кини младшай геологтан геологическай партия начальнигар тийгэ үлэ суоһун барбыта. 1964 сылтан таб. Губкин М. П. партийнай үлэһэ! өрө та-һаарылар—Тинитоп-Учур кэлиин геологоразведочнай экспедиция парткомун секретарынан талыллар. 1965 сылтан—ССКП Бүлүү оройуоннаабы комитетин се-кретара, 1966—1969 сс. таб. Губкин М. П. Новоси-бирскайдаары үрдүкү партийнай оскуола истэһичтэ. 1969 сылтан—ССКП Ленскэйдээри райкомун иккис, 1973 сыллаахтан 1977 сылга дээрэ бастааы се-

кретарынан үлэһин. 1977 сылтан таб. Губкин М. П. Профессиональнай союзтар уобаластаары Советтарын председателинан, 1979 сылтан ССКП Саха уобалас-таары комитетин иккис секретарынан талыллар.

Биһиги, 973 №-дээх Приленскэйдээри быыбардыыр уокурук быыбар иннинээри сүбэ мунньабын кытты-лаахтара, Губкин Марат Павлович кандидатуратын коммунистар уонна партията суохтар тулааһыбат блоктарын достойнай представителни быһымытынан биир санаанан иттиһик ойүүбүт иттиһинэ биһирнибит уонна бары быыбардааччылары быыбар күнүгэр—1985 сыл олунньу 24 күнүгэр—таб. Губкин Марат Павлович инин куолаһы биир санаанан бэрэргэ ылдырабыт.

Биһиги уокурук быыбардааччыларын РСФСР, Саха АССР Верховнай Советтарыгар уонна олохтоох Со-веттарга быыбардыр, советскай норуот Ада дейду Улуу сэрһитигэр Кылайытун 40, стахановскай хам-сааһын 50 сыллары туолууларын уонна ССКП уоча-раттаах XXVII съезин көрсө үлэ ударнай вахтатыгар турунарса, социалистическай куоталаһымын киэнтин тэһиттэргэ ыгырабыт.

Табаарыт быыбардааччылар!

Коммунистар уонна партията суохтар блоктарын кандидатынан инин куоластаан биһиги хаан-уруу Коммунистическай партия итиннэ Советскай прави-тельство өйөн таһыыр политикаларын, Ийэ дейду-буу экономическай модун ылааа салгыы чагтыһа сай-дытынан, коммунистическай тутуу сорууктарын сити-һиннээхтик быһаары инин куоластыбыт.

Туругудун биһиги Ийэ дейдубут—Советскай Социалистическай Республикалар Союзтара!

Туругудун Советскай былаас—норуот уонна кини туһугар былаас!

Ленин аһаһытын аһыһан, Коммунистическай пар-тия салалатынан иннибит дьэки—коммунизм тутуу сана ымаһыдарытар!

ОРОЙУОН РЕКОРДСМЕННАРА

Болугур сийлэстийн зэвнэгт
 («Мийдарааий» сонхон, зэвнэг-
 тий Ноев Дмитрий Михайлович)
 — гектарлан 397,5 центнер кууш
 унассаны үнэн 1983 сийлаахы
 байтга олохтообут рекордун 60,5
 центнерийнхн тусарда.

НИКОНОВА Федора Дмитриевна (Эрдик Эрдэнийн туганан сонхон Хадаардаары ордон дотго) — амтнйр-сэрэтэ, противопаразитический үзлм, быланнарын голорбутун, ын соху коньшын олутун 1980-адылдарытаагар 15 төбөн а чиннын ийн «Бастын ветинарный специалист» ааты мда.

шодера.

Сыл түмүктөрүн дьүүллэхэллэр

ЭРИЭ-ДЭХСИ ҮЛЭЛЭЭТЭХХЭ

Субуруускай аатынан совхоз производствотун бастыгынын слетугар дакылааты, 1984 сыллаагы үлэ түмүктөрүн, ичкин сорууттары кичиктик ырытан совхоз директорун солбуйааччы Н. Н. Казенкин онордо.

Совхозка ааспыт сылга көрөх-билдөөх сараалаһынар баалар. Барыта 10 алын үлэ коллективтара коллективнай бодорокка киирдилэр. Ол түмүгүр сылга биир киһи онорон таһаарыста 4330 солк. төгнөстө Валовой бородууксуйаны оторуу көмөһө 1984 сыллаабытааар 12 бырыһынан үрдэтэ. Угус алын үлэ коллективтара барытаахтык үлэлэттилер. Адаан-суоттаан үлэлэһин түмүгүр балаача уматык, электроэнергия көмчүлүнэ.

Опыттаах үлэһиттэр, сүөһү ичинин маастардара уонна бастык коллективтар көрүлэ ичинэринэн производство үлэ, сана ыһымалара киллэриллэллэр. Холобур, Хатылыга Ленин ордены кавалера С. Г. Кривопяпкин совхозугар бастагынан 40 орус борооскуну интенсивнайдык уотууга, А. К. Сирабина племенной тыһи борооскулары киһинээн көрүүтэ ыһыллар.

Сылы Болтоно чулуу ман ыһымка Е. В. Егорова былы ыһым туппугу тигэрлэрттөн

хас бирдириттан 2002 лия кг, А. С. Козлова старшайдаах Сугулаан ферматын ыһымка сытара ыһах ахсыттан 2008 тыг кг үтүү ыһа түмүктэтилер. Коммунистар С. Н. Картуэв субан сүөһүгү уотар, Е. Ф. Новос сыгыны иитэр эвенотара оройуонка бастаатылар. Совхоз 1984 сылы кытта төгнөстөххө биир фуражнай ыһахтан үтүү ыһымка 137 кг элбэтэн 1446 кг тиэртэ, ыһырай уонна кулуу делоней тахсылалара туһааннарыннан 76 уонна 91 бырыһыанка төгнөстө. Государ створа туттарыллыбыт сүөһү 91,8 бырыһыана мадбавкара баран, агардас итинтэн 94500 солк. ыһаас барыс ыһымка.

Ол эрээри слет кыттылаахтара ити көрдөрүүлөр республика кыһа совхозтарыгар төгнөстөххө сэмэйдэри бэлэтээтилэр, сиртэн үүнүүнү ыһымка үрдэтиргэ, сүөһү көһүнүн өлүүтүн мунуурудук аччатыга туһаайылыбыт чопчу этикэлери киллэрдилэр. Холобур, ааспыт сылга ыһымка Азия оройуонун «Азия» совхоза гектартан 18-тыг центнер бурдук үүнүүтүн ыһымат буоллабына, субуруускайдар баара-сууда 6,5 центнери ыһыматтара, сыччак 8,5 тонна өбүрүөт алын хомуйбуттара, хортонпуй үүнүүтэ эмиэ молтох буолбута.

Тыл эһит дьон бийыл ыһымка саксы хорутууга суох ыһымка, Болтоно отделениегар күөх маастары ыһырай уонна Кындаа биргээдэтигэр сир оһоһуугун сабалыһы маастарынан аахтылар.

Ааспыт сылга сүөһү ичинтэргэ аахтылаах элбөх сага объектар үлэри киллэриллибиттэр. Ити үрдүнэн 122 ыһах сүөһү, ол ичингэр 87-иччак сүөһү, көһүнүн өлө, онтон совхоз 33 тыг солк. көчөөтү сүктэ. Механизатордар бийыл үтүстөрө бастагы уонна иккис ыһаастаахтар. Оттон техника туһата суох турууга, сараалаһымта, уматыгы аһары өрөсүөтүлүүн садалаа турар. Сүөһүгэ эбии ыһымка дьалитига суолта бериллибэт. Динэ сылаа аһымка маастарыдык киирэн, совхоз-фуражка, окко мадйымта олус улаатта.

Слет кыттылаахтара ичинин ордук болоромтону эрэйэр боппуруостары тула деловидук, критическайдык көпсөттүлөр итиннэ патылетка түмүктөөһүннээх, элбөх көрө-бөлөс событтардаах сыһыгар үрдүк социалистическай бэлэтээлэстэни ыһымкалар.

Слет үлэтигэр ССКП райкомун иккис секретара Н. Н. Аммосов кыттымын ыһаа уонна тыл эттэ.

х х х

Совхоз директорун солбуйааччы Н. Н. Казенкин совхоз чөм-

пионнарыгар, Н. Д. Субуруускай аатынан биримийэ маурсаттарыгар Бочуотунай грамоталары, биримийэлэри, айдоһунуу бэлэхтэри туттартаа.

Сельский Культура дьалитыа үүс-үрөс саомодельноһын коллектива эдэрдэ концерт биэрде.

С. СМЕРНИКОВА,
хаһымат аманна, көрр.

Синиока: совхоз директорун солбуйааччы Н. Н. Казенкин 1984 сыл түмүгүнэн социалистическай нуоталаһымта бастаабыт Болтоно отделениегын коллективтар совхоз көбөрүлэ сылдар Кыһыл аһыматын туттарытын түгэнэ.

П. Охонешников фотота.

КУОТАЛАҤЫНЫ ТӨҤҮҮ ОҢОСТОН

«Чурапчы» совхоз ааспыт сылга ыһах сүөһүнү, сыгыны ичинин, ыһырай, кулуу ыһым сорууттары аһары толортоого. Үтүү государтвора аһымка ыһа ыһаана 216 тоннанан, эти туттарыы сорууда 12,7 тоннанан хуобарымыннылар. Сүөһүттөн бородууксуйаны ыһымка патылетка ааспыт түөрт сылларын соруутара толорулуһулар. ыһымкасыттан М. Н. Иванов, А. В. Никифорова, А. А. Никифорова, А. С. Варламов өлгөм үтүү ыһымкага өдөр дэри көрүлүүлэр. Сүөсүһүт Н. Н. Демьянов ааспыт сылга интенсивнай уотууга туруорбут борооскуларын хас бирдириттан 254 түү кг төлөбүтөн, государтвора 402-лиг кг ыһааһынаарынан туттаран соруотуһунааарынан 28 тыг, солк. бун совхозка 28 тыг, солк. барыс киллэрдэ. Сыгыһымат Д. Н. Собакин кулуу деловой тахыматын 100 бырыһыанга тириэртэ.

Синдестир эвенотар кэлин сылларга үрдүк көрдөрүүлэри ситистилэр. Ааспыт сылга сорууттары М. М. Яковлев саладарын 111 бырыһымат, Н. Д. Варашковтаах 156 бырыһымат толордулар.

Капиталнай тутуу патылетка сылларыгар балаача киһи ыһымкасыттан. Онуоха совхоз бастааһынай үлэһит тутуу биргээдэлэрин төрүбүтэ билдэр-көстөр оруолуна.

Тракторнай парк ыһымкасыттан 101,7 бырыһымат хаалылаах Урукку өтүгүр хаалылаах Кыһыл отделениегын механикатордара үрдэтиллибит сорууттары бэлэтэни социалистическай нуоталаһымта таһаардылар.

да 115,6 бырыһымкага төгнөстө. Булчут Г. С. Куличкин 7274 солкубайдаах кылааннаах туулаары туттаран былаан үс бүк кэригэ куобарда.

Сотуртааһыта ыһымкасыттан производствотун бастыгынын слетис слетугар дакылаатчыт совхоз директора Н. Г. Михайлов уонна көпсөтингэ тыл эһит дьон ситиһиллэри төгө үлэ итэбэстэрин, ис кыһахтары аһымкага, социалистическай куоталаһым тэрээһинигэр ситиһили тохтоотулар.

Совхоз сүөһүттөн бородууксуйаны ыһымка былааннарын тоһо да толордор, оройуонка саамай аһыах үтүү ыһы, ыһаа ыһааһынаах сүөһүнү государтвора туттарар. Бийыл ректаһынай көрүүнэн ыһах 86 бырыһымка буоһабыта билиннэ, элбөх төрүөх ыһымкасыттан аһымка уурулуһа. Ити үтүү, эти элбөтингэ улахан резервин буолар. Ону толору туһа ыһы—сүөсүһүттэр ыһымка итэртэ.

—Үтүү ыһымкага былаанымат ыһымка буолан толордубут. Дьалит, өлгөм үтүү иһин өхсүһүу, өлгөм үтүү иһин өхсүһүу киһиник тэнитиллибэт. Ааспыт сайын Сылаа сорох ыһымкасыттан, сарсыарда эрдэ ыһымка үтүү үрдэтин резервэ буоларын билэр эрээрилер, 8 тааска бастагы ыһымкалар тахсылалара. Омон угус үтүү күчү туттулар. Маннааха эбии сыйыктылар кыараас буоланнар нэчиррэн эрдэ халтангылар. Хотоннорго механизация хайда көрүгэ киллэриллиминэ ыһымкасыттан үлэһитин ыһымкага таһаллар. Ичинин итилар туоратылаахтарынан наада,— дьалит совхоз чемпион ыһымкасыттан М. Н. Иванов. Киһи эти итигэр холбоһон туран, ыһым-

касыт Валентина Пермякова сыйыныттан көмгө өлгөм үтүү иһин өхсүһүу эһимэтиннэ күһүүр дэргэ эттэ.

Комсомольскай путевканан сүөһү ичинтэргэ үлэһини сылдар ыһахтар Асүөл программатын олоххо киллэрингэ туруулаһан үлэһитилэр. «Чолбон» комсомольскай ыһах ферматын старшай Надежда Дьячкова кыһахтар үтүү ыһымкага бымыларды көрсө икки ыһаары, Улуу Кыһыл 40 сыла туолуугар сыла анаардаары соруудаһарын толордо эбэлээлэстэ ыһымкасыттан, бары сүбөлөһөн баран производствога үһүс сылын үлэһин хааларга быһаарымкыттарын ичининэрттэн слет кыттылаахтара улахан бийи рэбэһинэн көрүстүлэр. Агардас ичинтэн дарааны быһагы оноруга ыһахтар дьулуурдара үрдүгэ көстөр. Ол да иһин биригэдьин Ф. Н. Друэзов ыһахтарга олохсугууга сүөсүһүтүр үлэһити үлэһиттэрин салгы тупсарыһа иһин ыһахтан үлэһити механизация, аһымкага фермалар таһыгар аһааһа дьалити тутан сыйылаһы, медицинский хааччы ыһымка, эртиннэ, иһин аһымка киһинэһингэ болоромтону күһүүрдэр наадатын бэлэтээтэ.

Кыһахкыга сыгы ичинтэ кэлин сылларга барытаах саалаан буолла. Сыгыны көрүүгө харайыһа септоох база тэрилиннэ. Сыгыһыматтар эвенотар сайын элбөх өтү өттүүлэр. Ол эрээри бийылгы күрдүк мөчиррэн халтан, халыг хаарлаах дьалыг оту таһынан фураһа киһиник туттар наадатын сыгыһымат Д. Н. Собакин ыһа.

Слекка хонну үлэһитигэр боччумнаах көтүтүүгэр таһаарылыбыттары көпсөтин киһингэр

турда. Ааспыт сайын 6873 тонна, былаан туолботор да, оторунан оттоомотох элбөх от соруотуһунааһымта. Оту престаһин, 14 эвеноту биргээдэ нэм бодорокка киллэрин күрдүк үлэ тэрээһинигэр сана ыһымалар олохтоннулар.

Туораттаах културалары үүннэригэ хаалыг көнүөхтөөр өссө улаатта. Ааспыт дьалыта гектартан ортотуһа 1,5 эр центнер бурдук хомулунна. Хап ыһымтаны, отүрүөнү үүннэрин соруутара толорулуһулар. Совхоз кылабынай агроном А. Н. Спенцов сир маастарынааһын киһиник ыһаарга, хас бирдир механизатортан агрономическай дьалалары хал баһааһаах тутуууугу кытаахтык эрдиргэ эттэ. Тракторист Е. М. Пестряков оройуонка таһаарыт ыһымкаларын толорууга Кыһыл механикатордара элбөх үлэһини салгыттары көпсөтө. Киһилэр тийэр-таһар үлэһит бастааһынай састааһаах эвенотары тэриһин улахан барытааһын дакаастаһыттар. Араатар бу ыһымка салгыт көпсөтөгэ эти киһилэрдэ.

Слекка үөрүүлөөх быһымкамайыга тракторист С. Н. Макарова, эдэр сүөсүһүт Н. Н. Демьяновка совхоз рекордсменнары, 12 бастыһан-бастыһанга чемпионнар аһах киһитэлэргэ көтөрдүлүһүлэр. Производство бастыһынын улахан бөлөһөр Бочуотунай грамоталар, сылааһаах бэлэхтэр туттарылыһылар. Слет кыттылаахтара патылетка түмүктөөһүннээх сылагар үрдэтиллибит сорууттары бэлэтэһинилэр.

Слет үлэтигэр ССКП райкомун бөрөтүн чилинэ, ОАПХ советин председателэ А. А. Шадрин кыттымын мада уонна тыл эттэ.

С. ЧИЧИГИНАРОВ.

«Сельхозхимия» холбоһук 1985 сылга СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ ЭБЭЛЭЭТЭЛИСТИБЭТИЗ

—1985 сыл бастагы кварталлары тийэр-таһар үлэлэр былааннарын—450 тыг. тонна-километры—бымыбарды көрсө, олунуу 24 күнүгэр толордохтут;

— Улуу Кыһыл 40 сыла туолар юбилейи чиниһигэр сыла аһаардаары, ол иһингэр В. И. Ленин төрөөбүтэ 115 сылын көрсө түөрт ыһаары былааннары, болдоһун иһингэ толордого. Ити кэиһе тийэр-таһар үлэлэр көмөһүдэрин 750 тыг. тонна-километрга тиэрдэргэ. Сир төрдүттөн тупсаран оторууку 180 гектар онугар 254 гектарынан толордого;

— стахановскай хамсаһын 50 сылын көрсө уопсай валовой дохоту оторуу былаанын 30 тыг. солк. аһаран 400 тыг. солк. тиэрдэргэ;

— 19,8 тыг. тонна органической, 4,9 тыг. гектарга индустриальнай уобурдуулары киллэрдэго;

— сыла устата бензини 1 бырыһымат, эбэтэр 2,1 тонна, солярканы 1,5 бырыһымат, эбэтэр 2,4 тонна, көмчүлүһүт. Итилар суоттарыгар 2 күн үлэһиттэр, трактордар, маастарылар саппаас чаастарын уонна тутуу маһырайааларын нэмчирэһингэ кытаанах режими олохтоххонут, учуоту, отчуоту наһа тупсарыаххыт;

— үлэ онорон таһаарытын былааннаһымттан 1,5 бырыһымат үрдэтиаххит. Үлэ дьисси пилиһинэтин, общественной бөлөһөдөгү салгыт бөрөртөүөххит, техникадан дөһ-оһол таһаарын сөрөтөр дьалаллары утумулаахтык олохтоххонут;

—1985 сыл былааннарын, XI патылетка соруудаһарын бары көрүһүнүнэн Улуу Октябрьскай социалистическай революция 68 сылын көрсө толорон тийиһаххит;

— холбоһук саһа тутуулар таас гараһыгар 20 тыг. устуука ыһааһаах таһааххыт, 4 квартиралаах рабочайдар олорор дьалаларын үлэһа киллэриаххит;

— шедтөөх «Мындарайы» совхоз Социалисттарын отделениегэр общественной сүөһүгэ 45 тонна оту соруотуһунааһаххыт;

— холбоһук территориятын көрөдүүтэ уонна тупсаран оторуу хас бирдир үлэһит активнайдык кыттыаххыт.

Үтүө тускуллаах улуу сыал

Бүтүн аан дойду политическай эргителерин, общественно-политическай прессаны бол-бонтоотун Москвада буолан аас-пыт ССРС КЕ Политбюротун чилиэнэ, ССРС Министрларын Советин Председателнин баста-ны солбуйааччы, ССРС Тас Кылааларын министри А. А. Громыко политическай ырытаач-чылар болохторун кытары басы-латта тарта. Ити телевизионнай интервью Женевадагы совет-скай-американскай көрсүтүүлөр каниониттан арыллар хопот-төрүлүктөн уонна ССРС по-зициятын эрэ буолбакка, ону-лаан айа-бүтүннү хабар про-грамманын сабыланин эһи-итиэнэ аан дойдутаагы тыһа-нын сымнагы советскай са-лаатанан утумнаахтык уонна дьаныардаахтык олоххо киллэ-риллэр, программанын—снхилин-тэриилитин ураты улахан итирэнэ үөскөтө.

Боснада хаамытыгар АХШ босударственин секретара Дж. Шульбу кытары икки улуу дер-жавалар икки ардыларыгар буо-лаары турар көпсөтүннөр туохха аныахтаахтарын итээнэ сыла-ларын тустарынан сөбүлөһүтэ-тирдик көрсүһүү үтүө суол-таламда бэлэтээнэ. Онуоха көпсөтүннөр кылаабынай сорук-тарын ахтарыгар А. А. Громы-ко «айаа дуулулар буоллааха, космока сөбүлөһүннүн үлүһү-үү сааламтата, сиргэ тохто-туллара наада» диир бэлэтээнэ.

Бу күнүргө аан дойду бөтө-түгэр ханна баарар Советскай Союз космока милитаризация-лааһыны утары принципиальной итээнэ сорунуулаах позиция-лаада ыйыллар. Ол стратегиче-скай ядернай сабыланин уонна орто ыраахха тийэр ядернай сарин сабын тустарынан боп-пуостары көдүүстөхтүк дүүү-лөһөргө булгуччулаах усулуобу-

йанан буолар. Рейган админис-трацията «сулустаах сарини» ытаты американскай быллаһын «стратегическай оборона уобала-һыгар көрүлөһүн» курдук көр-дө сатааһына ханник да оло-во суох. Вашингтон АХШты ра-кетадартан күрөһүүр космока-скай куйлары үөскөтөр өйө-санаата кини аан дойдуга бөйгө-бөйүлүктүгүн хаачылар бы-лааннарын көрдөрөр. Ити про-грамма «оборонада» аналларын

Аан дойду
ТЕМАТЫГАР
БЭСНЭДЭ

туһунан дийэбунан саптынан АХШ милитаристскай эргитэ-лэрэ бөйүлөрүн агрессивнай сымалларын наадалаах кимин киниер сана сарин сабын ыры-тан оңорор салаалаахтар.

АХШ амыттарга бөйүтүн ба-ратын соннуурутар кыагы биэрэр космокаскай куйлары үөскөт-түннө Советскай Союз ядернай сабыланин снхыаһаах көпсө-түннөр ыттар принцибин ка-һынга тиердирэ ээ. ССРС кы-таанахтык тутулар ити принци-бэ—тэтиэнэ, куттал тэтиэнэ суох буолуутун принцибэ—ар-бааны бөтөт комментарийда-рыгар ураты бэлэтээнэ.

Холбохутаах Штаттарын кы-тары буолаары турар көпсөтүн-нөр төрүтүтүнн—арбаа ССРС бу позицията эмиэ бэлэтээнэ—космокаскай сабыланин итээнэ стратегическай даһаны уонна орто ыраахха тийэр даһаны ядернай сарин сабын боппууос-тарын биригэ сибэстээн быһаа-рыы буолуохтаах. Советскай по-зиция сөптөөрүн ыйан туран, ГФР бундестагар ГСДП фрак-циятын представителя Карстенс Фейт сабыланин өһөргө дьин-нэхтик дуулулааччы космо-

скай сабыланин тустарынан, континенттар икки ардылары, наагы ракеталар тустарынан уонна орто ыраахха тийэр са-рин сабын туһунан көпсөтүн-нөр көрүлөһүтэ туһунан диир бэлэтээнэ. «Проблемалар бу үс уобаластарын биригэ сибэстээн көрөр ССРС позицията,— дии-кенин,—угумнаада итээнэ ылымнарылаада көстөн турар, американецтар ону өйдүүхтөрүн сөп этэ».

ССРС уонна АХШ икки арды-ларыгар көпсөтүннөр дүүү-лөһүлүктөөх боппууостары таһынан быһаарыллылар аан дойдутаагы быһыны-майгыны сүрүннөһүннэ биллэрдик кө-мөлөһүүхтөөх проблемалар бү-түн эргителэрэ эмиэ баар. Бастатан турар, ити, ядернай сарин сабын боруобалааһыны тохтоотур туһунан сөбүлөһүннү түбэһэр кыах баарыгар сн-хыаһаах. Билигин көмгө-онуоха ханник да мөһөй уонна хаарчаах суох. Советскай салаа-та санымынан, улуу державалар ядернай арсеналларын улаа-тынарбат туһунан боппууос быһаарыллылар сөп. Ядернай са-рин суоһаһынын намыратыга американскай администрация, ону тэһэ Англия уонна Франция правительстволара ядернай са-рин сабын бастааннан туттубат туһунан абстракттистык ылы-нылара көмөлөһүүх этэ.

Ити быһаарынымы, билигин дийдубут советскай история бы-лаһын тухары аан дойду түһүл-гөтигэр ыһыныт үлэтин бүтүн-нүүтүн курдук, ССРС тас поли-тикаа эйэлээх характердаарын туоһулуур. А. А. Громыко бо-лүтөһүтүн курдук, сабыланин-лэр арсеналларыннан ядернай сарин сабын толору туоратын үтүө тускуллаах улуу сыла-нан буолар. Уонна, советскай министр интервьютун сөһөрүм-лөртөн сылыктаахха, ити са-нааны билигин планетабыт но-руоттара бука бары үлэстөллөр.

В. ЧУНСЕВ. (ССТА).

Субал сигнал

СИБИИННЬЭЛЭРИ ӨРҮҮҮҮҮӨХХЭ

Өсөгө Субуруускай аатынан билинэ көрүүтүгэр аныаһыт-сөхсө эрдэхтинэ, 1979 сыл-лаахха, сибининэ турар дьэ-тин тутуу сааламтата. Ол би-линэ диир ситэ илик. Сыл-айы сибининнэлэри муһулара баарынан кыстатым буолар. Ааспыт күһүн уонча сибининэ өрөгө тыһыһыан өлбүтэ. Били-гин даһаны орто уонна улахан сибининнэлэр биридинлэн өлө-тураллар.

Үс эр бөрдө, эдэр дьон, си-Мырыла.

Е. ЕГАСОВ.

Арыгылааһыны утары—сорунуулаахтык!

КЭЛИМНИК БОПСУОХХА

Оройуон үлэһиттэрэ «Нымыа хаһыанна бэчээттэмит «БА-РЫ БУТТУУН ТУРУНУОХХА!» диир арыгылааһыны утары өх-суһууну күһүрдэргэ ыһымы суругу иһэнни дүүүлэһэллэр.

КЫЛААННААХ. Манна агит-эоналар олохтоохторун муһа-лар бу боппууоһу Арымлаах-арыс кылаастаах оскуоланын учуутала Е. М. Попова туруор-да. Кини мустубут дьонго су-рук ис хоһоонун ааран иһитин-нөрдө уонна наһаа көкө-общес-твеннай бэрээдэк тургутун сн-хилин ырытта. Көпсөтүннэ тыла-пит 7 киһи бары арыгы иһи-лээх түмүсүлэри аччаттар, ары-гыны атылааһыны бэрээдэк-тир, сымбайбалар ийейнэ та-бымнарын үрдөтөр наадалаар тохтоотулар.

Тохсунньу 4 күнүгэр бу боп-пууоһу «Чурапчы» сөхсө Арымлаахтарын өдөөһүннүн сүөһүттэрэ дүүүлэстилэр. Он-но үлэһэ, общественнай миэстэ-лэргэ арыгы сыттаах сылдьып иһин истарааһымыр очколары аарымын социалистическай куо-талаһыны усулуобуйатыгар кил-лэһэргэ быһаарыллына. Мун-наахха арыгылааһыны утары өхсүһүү чопчу дьаһалларын бо-лүтүр былаан бигэргэтилинэ.

ЧУРАПЧЫ. Киносеть үлэһит-тэрин муһулар арыгыны ак-

күрөтөн иһэр 5 киһи дүүүлэ-нэччи ыһааһыкатыгар өһөр-дулар. Урукку өттүгэр коллек-тивка арыгылыыр, бэрээдэ-ккэ, бөрөгүлүтүр дьону кыт-та биридинлэн көпсөтүннөр ыһылыбыттар, буруйдаахтар сэмгэ тардылыбыттар.

Дүүүлэһэччилэр бары ары-гыны иһэртэн көгүл өттүһүн аһаастанарга коллектив кини-гэр тыһырын биердилэр.

—Арыгыны биллэ-көтө иһэччилэри сарга кырааан аһ-сыйааччылар эмиэ бааллар. Ки-нилэр эмиэ бу куһаҥан дьа-лыһка ылааттара иликтэринэ аһ-каастааһына наада,— диир методист С. Р. Данилов.

Чурапчыны киноустановка-киномеханига В. Д. Макаро-ко коллектив моральнай өттүнн дорубай буолуутугар кини хас биридин чилиэнэ эппитиннэһи сүгарин, итирктэһин көстүү-лэрин бары ханаалларынан боп-сору модьуйда.

А. СЛЕПЦОВ.

Редакторы солбуйааччы С. Н. ЧИГИНАРОВ.

БИИР ИДЭЛЭЭБИМ ТУҢУНАН

Кини Чурапчытаагы педа-гогическай училищенин бүтэ-рин учуутал идэтин ыһаа-һыттан хайымы-үйө 30-тан таһса сыл ааста. Роман Ро-манович ити көм устатыгар үһүөр көлүөнэни үөрэтиттэ-инитингэ—ИВСКС райкомун эппиттээх үлэһиттээн, учуу-талынан, старшай нитэччи-нин, билигин Чурапчы арыс кылаастаах оскуоланын ди-ректорунан—сыламмата суох үлэһитэ.

Коллектив оскуола рефор-матын олоххо киллэрингэ былааннаахтык үлэһит. Хас биридин учуутал айымыы-лаахтык, үрдүк хаачыстыба-лаахтык үлэһитиннэр ос-куола администрацията ура-ты болломтотун уулар. Ово-лор үөрэхтэрингэр 100 ыры-һыан снхилилэр, кэллин сылларга биология уонна саха тылыгар оройуонга ыһыттар предметнай олимпиадаларга оскуола

снхилилээхтик кыттар. Кылаастар икки ардылары-гар социалистическай куо-талаһы көхтөөхтүк тэтитил-лэр, араас предметтай куру-һуоктар, спортивнай секция-лар тилигин басыааха үлэ-

Педагогическай үлэ маастардара

лииллэр. Маныаха бары-тытар оскуола директорун коллективн түмэр, салайар оруула кырата суох.

Ман, Роман Романович-тын өр сылларга биригэ үлэһит буоламмын, кини-нин учуутал, салайааччы уон-на кини быһытынан ба-лачча үчүгэйдик билэбин. Кини билигин партийнай тө-риэтэбит бири ордук актив-най чилиэнэ. Үлэтигэр дьин-чаччы суобастаахтык сн-хыаһааһар. Итэччи бол-ломтотун тардар бэрээдэ-хэ пропаганда. Сельсовет де-

путатынан таһылан бы-бардааччылар итэһэлэрин чыстээхтик толорбута. Саха АССР Үөрэтин министрство-тын общественнай инспек-торун быһытынан үөрэтин-интин үлэтин сана таһыта өрө көтөбүүтэ элбэх өрүттөөх үлэни ыттар.

Роман Романович өрө спортивнай оскуола аһы-лааһыттан 1980 сыллаахха диир ити оскуола старшай нитэччинин үлэһитэ. Ити сылларга советскай спорт чарыхай маастардара Роман Дмитриев, Павел Пи-лигин, билигин сөмкө кичи-ник биллэр Василий Гоголев уо. д. а. элбэх аһаастаах бэрээдэһи спортсменнар нит-тилэн таһыбыттар, били-гин араас идэлээх үлэһиттэр. Выпускниктар история учуутала, старшай нитэччи Р. Р. Абрамов туһунан саа-май үчүгэй өйдөбүлээхтэр. Ол кини предхитин эһи-лэ

суох үчүгэйдик үөрэтэриттэн эрэ буолбатаа, бастатан турар, кини өлөлөр дууһала-рын чуастык өйдүүрттэн улахан сибэстэһэ өйдөнөр.

Опыттаах педагог үһүөр көлүөнэни коммунистическайды үөрэтиттэ-инитингэ үтүө суобастаах үлэ ССРС уонна ИВСКС уобаластаа-ры комитеттары, Саха АССР Верховнай Советын Прези-диумун Бочуотунай грамота-ларынан бэлэтэммитэ. Оттон субу соторутаарыта РСФСР норуотун үөрэтиритин туй-гуна Р. Р. Абрамов бочуот-таах снхылааһына таһыан арыллар хонук иһинэ Саха АССР Үөрэтин министрство-тын Бочуотунай грамотаты-нан наараадалаһа.

Оскуола коллектива, өр-сыта биригэ үлэһит кол-легалара Роман Романович итиннэ-истиннэ эвэр-дэһит, үтүө тускуллаах, ос-сө айымылаах, снхилин-лээх үлэни баһарабыт.

М. ЛИСТИКОВА

ЭЛЕКТРОЭНЕРГИЯНАН ТУҢАНААЧЧЫЛАР ИСТИИЛЭРИГЭР

Госэнергонадзор 1980 снл тохсунньу 15 күнүгэһи дьаһалыгар сөп түбэһиннэ-рэн, биридинлэн дьизэлэргэ электричество-нан туһанааччылар ДЭС сетевой учааста-га ирдир техникаһы көрдөбүлүнн тө-лөрлөһө булгуччулаах.

Биридинлэн ыллалар, дьизэ уонна атын тутууларга иһирдэ уонна таһырды тардылыбыт электропроводтар тиитэрин уонна хайдах-туох ньыманан киллэрилли-биттарин, ханнын предохранителлэр эбэтэр автоматическай установкалар, электросчет-чинтар туттуллубуттарын толору ыйан ту-ран, энергиянан хаачылыны схематын оңорон сетевой учаастакка түһэрэллэр.

Чааһынай дьизэлээхтэр туһатаа тэрилтэ сөбүлэһинн эрэ электричествонан хаач-чылыахтаахтар.

Электрелиния остуолбатыттан дьизэ иһирэр электропроводу ниллэрингэ тут-туллар матырыйаалы дьизин бас билээч-чи бэйэтин үбүгэр булунар уонна онор-торор. Электроустановкалары туһанын чааһынай бас билээччилэргэ эноргона-дор тэрилтэлэрин бэрэбэркэтэ суох ки-гулэһит, онуоха көгүлү биэрэр ки-ниһисэ баар буолуохтаах.

Чурапчытаагы ДЭС.

БИНИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 678700. Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРЫТ: редактор—21-332, отделаар—21-265, уопсай 21-505.

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54907. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3455.